

Михайлишина Ольга,
студентка 4 курсу
гуманітарно-економічного факультету
Наук.керівник: **Т.К.Захарченко,**
к.іст.наук, доцент (БДПУ)

ПИТАННЯ ОЦІНКИ ВЗАЄМВІДНОСИН ЦЕРКВИ З НАЦИСТСЬКИМ УРЯДОМ В НІМЕЦЬКІЙ ТА РАДЯНСЬКІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ

Актуальність. Проблема взаємин християнських церков з державою ,урядом і політичними режимами, допустимості компромісів між ними(як приклад,створення національних церков,що відстоюють передусім інтереси окремого народу або держави) є особливо актуальною для УАПЦ.

Мета і методи дослідження.Метою даного дослідження є проаналізувати та порівняти позиції в оцінці німецьких та радянських істориків такого явища,як Рух Опору нацистському режиму серед духовенства німецької католицької та протестантської церкви.Конкретними методами,застосованими у дослідженні є джерелознавчий(евристичний) та конкретно-пошуковий методи(відбір,аналіз та синтез літератури і джерел - папських енциклік, Mit brennender Sorge»,«Devini Redemption's»Пія XI));історично-порівняльний метод.

Сутність дослідження.З'ясування ролі німецької церкви в роки правління Гітлера є однією з важливих духовних проблем німецької історії і тісно пов'язане з так званим німецьким Рухом Опору нацистському режиму.У НДР даною проблематикою займалися Г.Фішер,Г.Безір,К.Фінкер,К.Новак,К.Шольдер, К.Г.Бирлат , Л.Краусхаар, К.-Х. Янке,К.Майер,Х.Кун,Й.Штрайзанд.Історики ФРН також продуктивно досліджували роль церкви в роки нацистської диктатури.Автору вдалося скористатися працями таких авторів, як Г. Рингсхаузен, К. Репген,У.Хель,Х. Хюртен, Й. Куропка, Р. Хоххут, Г. Денцер ,Л.Фольк та ін.Розробкою проблемою антинацистського Опору займалися радянські історики А.Бровко,А.Бланк,А.Гордієнко,К. Гінцберг,І.Григулевич, М.Мільштейн, Д.Мельников, М. Ерін,Я. Драбкін,Г.Розанов та ін.

Через двоїстість відношення Церкви до нацистської політики,в історіографії постало питання чи вважати релігійну діяльність конфесій на території Німеччини складовою Руху Опору.Як радянські історики(Г.Розанов,Д.Мельников,),так і історики НДР(Г.Фішер,) досить критично оцінювали діяльність християнських церков, особливо їх керівництва, в період нацистської диктатури,апелюючи до антикомуністичної позиції церкви,зокрема до підписання між Папою Пієм XI і нацистським урядом Конкордату 1933 р.Розанов писав про фактичну змову очільників церкви, «князів церкви»,як він їх називав,«з фашистами за спиною віруючих трудящих»[3,с.104].Більш поміркованими можна назвати істориків НДР К.Бирната ,Л.Крааусхаара[1,с.88],К.Майера ,що відокремлювали церковні верхи, які, на їхню думку, були солідарні з нацистами,від іншої християнської маси[2,с.97].

Серед істориків ФРН щодо церковного Руху Опору переважала думка безперечної наявності опозиційної діяльності нацистському режиму як з боку нижчого, так і з боку вищого духовенства. Відомі вчені Г. Ріттер і К.-Д. Брахер, апелюючи до правозахисних виступів кардиналів Фаульхабера та Гілема, критикуючи нацистський уряд енцикліки Пія XI, «Mit brennender Sorge» (1937 р.) сходяться в тому, що тільки церковна опозиція представляла собою «дійсний народний рух проти нацизму». Історики ФРН, зокрема Х. Хюртон, У. Хель, Л. Фольк, наполягали що неоднозначність позиції церкви щодо діяльності нацистського уряду, зокрема підписання конкордату 1933 р., була викликана спробою церкви уникнути тотальної уніфікації, забезпечити існування церкви у новому рейху [2, с. 97].

Слід однак констатувати, що у дослідженні проблематики німецького Опору, як і в радянських виданнях, так і у виданнях НДР, переважала однобічність. Акцент робився в основному на висвітленні антикомуністичної, а тому потенційно пронацистської, діяльності Церкви (Г. Розанов, Д. Мельников), тож її безпосередній вклад до Руху Опозиції нацистському режиму замовчувався. Дійсно, церква була супротивником комуністичної ідеології, але це не виправдовує оцінки церкви як потенційного прибічника нацистського режиму, а також не є підставою для замовчування вкладу церкви до Руху Опору нацистського уряду у радянській історіографії.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бирнат К. Г., Краусхаар Л. Организация Шульце-Бойзена—Харнака в антифашистской борьбе / К. Г. Бирнат, Л. Краусхаар. — М.: Прогресс, 1974. — 200 с.
2. Бровко Л. Н. Церковь и третий рейх / Л. Н. Бровко. — М.: СПб: Алетейя, 2009. — 471 с.
3. Розанов Г. Германия под властью фашизма / Г. Розанов. — М.: Наука, 1964. — 278 с.

Олена Мусафірова,

студентка 4 курсу

гуманітарно-економічного факультету

Наук. керівник: **К.Б. Дудорова**, к. ю. н., доцент (БДПУ)

ВІНДИКАЦІЙНИЙ ПОЗОВ ЯК ЗАСІБ ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Актуальність дослідження. Право приватної власності, його реальні гарантії, доступний та ефективний судовий захист є одними з основних складових правової держави. Власність – важливий елемент особистої свободи, адже це та сфера, в якій людина вільно обирає власні варіанти поведінки, забезпечує собі певний рівень життя та його якість. Саме тому використання ефективного судового захисту для відстоювання своїх економічних прав, зокрема у вигляді віндикаційного позову, є гарантією сталості і стабільності суспільства та держави.